

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP.
A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.Kiadja:
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Előfizetési ár:
Egész évre \$2.00
Fél évre 1.00
Negyed évre 0.50
Európa egy évre 12 korona
Egyes szám ára 2 cent.

A Munk. Bet. Szövetség hivatalos közlönye.

NÉPAKARAT

Published by the Hungarian Socialist Labor
Federation of America
528 E. 6th Street, New York, N. Y.

CH. ROTHFISER, National Secretary.

A. WALDMANN, National Treasurer.

Issued every TUESDAY and FRIDAY.

Subscription yearly \$2.00
Single copies 0.02Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, TUESDAY, August 17.

"FIACSKÁIM, SZERESSETEK
EGYMÁST!"

— Saját tudósítónktól. —

Cleveland, O. augusztus 10.

A Népakarat olvasói előtt bizonyára ismeretes az a harc, melyet a clevelandi szocialisták vívnak már évek óta a papok szellemi rémuralmával, mely évtizedeken át, — nem lévén semmi gátja, — ugyancsak gyökeret vert a város keleti és nyugati magyar kolóniáiban. Különösen keleten. Ha ez a harc nem ismeretlen, annál inkább ismeretlen az a kullisszák mögött folyó tülekedés, mely a papok között dúl, hogy az egyebetől nyájak ki vegye gyapját, tejét?

Böhm Károly plébános kopasztgatta a híveket időtlen időkön át, ott vettél, ott aszalódott meg a Szent Erzsébet templom paróchiáján, ülvén a pénz szákján, mint a mesebeli sárkány. Utóbb már maszlagolni is röstelt, segédet vett magához s ő csak a pénzt szedte be, ami a butaság vámszedőjének járt.

Segédjének Szepessy Gyula plébánosnak sikerült végére kicsöpöpenteni hivatalából az öreg urat s ekkor kezdődött Jézus szép parancsának gyakorlása: "Fiacskaim, szeressétek egymást." A rideg lelkű, elfanyalódott Böhm csak a pénzt szerette. Tüzesvérű fiatal utódja pedig hivatást is szeretett, különösen egyházközösségének gyöngébb nemi csoportját.

Nem lett volna ebben semmi különös. Elvégre a pap is csak ember s mi különös volna abban, hogy a szeretetet gyakorolja. A szép fiatal Bérés Mari természetesen találta ezt, különösen pedig természetesen találta azt, hogy a szerelmes pap házasságot igért, késznek mutatkozott a csuha levetésére.

A mult őszzel Magyarországra utazott Szepessy és a leány oda is elcsalta s mikor visszajötték, a leány hiába várta, hogy a pap szavának álljon.

A leány kért, követelt, — hiába. A multkor telefonon hívta föl a papot, hogy álljon szavának, lépjen ki a papság kötelékéből s vegye feleségül. A pap azt felelte, hogy jöjjön a paróchiára tárgyalni.

A leány gyanutlanul ment föl a paróchiára, ahol már a papgazdasszony a pap női testőreivel szövetkezve várta a leányt, akit a paróchia udvarán kegyetlenül elsöpröztek.

A leány erre házassági ígért megszegése miatt tizezer dollár kártérítésért porbe fogta a Szent Erzsébet hitközség papját. Lehet, hogy az esküdtsek elutasítja a leányt a követelés-sel. Lehet, hogy megítéli a kártérítést. Ebben az esetben a clevelandi papszamarak fogják ki izzadni a tizezer dollárt. S miért ne izzadnának ki? Nem is olyan sok jut egy-egy hívőre, ha kivétik az összeget. Alig három dollár. Nem ér-e a híveken annyit, hogy papjuk gondoskodik — utódokról is?

Vannak ugyan már meglehetősen számban, akik nem így gondolkodnak; akiknek kezd az agyuk világozni; akik kezdik észrevenni, hogy a pap azért prédikál nekik vizet, hogy maga bort igyék.

Bármiként érjen is véget ez az ügy, annyi bizonyos, hogy a legsötétebb "east side"-on utat fog törni magának a fölvilágosodottság s a csuhalom alapjában fog megrendülni.

ELVTARSÁK!

OLVASSÁTK ÉS TERJESSZÉTEK A
NÉPAKARATOT.

A MUNKA VILÁGABÓL.

A chicagói vasutasok.

Említettük már, hogy Chicagóban a vasuti alkalmazottak sztrájkra készültek. A névszerinti szavazat azt mutatta, hogy a munkások majdnem egyhangulag a sztrájk mellett vannak.

A társulat, okulva a philadelphiai és a pittsburgi sztrájkokon, egyezséget akart kötni s harminc cent óradíjat ajánlott föl. A union vezetői elfogadhatónak tartják a társulat ajánlatát s valószínű, hogy újabb névszerinti szavazással a munkások is el fogják fogadni.

Abban az esetben, ha a munkások visszautasítják a társulat ajánlatát, tizezer ember fog sztrájkra menni s ez a sztrájk valószínűleg egyike volna a legkeserűbb küzdelemnek, melyet valaha a tüke és a munka vívott Chicago városában.

A mckeesi rocksiak harca.

McKees Rockson a küzdelemben semmi változás nem állott be. A társulat a törvényszék előtt megnyerte az egyik ítközetet, azonban nem sok hasznát vette. Ugyanis a törvényszék elrendelte azoknak a munkásoknak a kilakoltatását, akik a társulat házaiban laknak s megtagadták a kiköltözést. A sheriff meg is kezdte a butorok kihordását, mivel a sztrájkolók nem engedelmkedtek a törvényszék utasításának. Azonban hamarosan belefáradtak a munkába s a társulatot fölszóltatták, hogy saját embereivel hordassa ki a butorokat, de a társulat nem talált embereket, kik vállalkoztak volna a veszedelmes munkára s a sheriffék viszont kijelentették, hogy ők csak fölügyeletet gyakorolnak, de nem dolgoznak. A második törvényszéki ítközetet a munkások nyerték meg. A törvényszék elrendelte, hogy a társulat augusztus 18-ig vagy 18-án terjessze elő indokait a békéltető bizottság kinevezésének megtagadására. Ez a rendelet egyértelmű azzal, hogy ha a társulat nem terjeszt elő elfogadható indokokat (már pedig ezt bajosan tudja megtenni) a törvényszék támogatására nem számíthat.

A társulat a napokban ötven néger sztrájk-törőt akart a gyárba vitetni, azonban a munkások megállították a villamos kocsit, a rocksiakat elverték és kikergették McKees Rocksonról s egy időre ismét soknak elvették a kedvét a sztrájk-töréstől.

Az építőmunkások sztrájkja Newarkon.

Newarkon a Prudential életbiztosító társaság épületén s a New York and New Jersey Telephone Company épületén az összes építőmunkások sztrájkra léptek, mivel a vállalkozók olyan munkásokat is alkalmaztak, kik nem tagjai a unionoknak.

A fuvarosok unionja a két épületre kimonodta a bojkottot, hogy a sztrájkolóknak segítségét nyujtson ezzel is.

A new yorki szabók sztrájkja.

A new yorki szabók közül már csak néhány ezer sztrájkol. A többivel a mesterek kiegyeztek. Mihelyt a sztrájkbizottság összeállította a követeléseket a műhelyek szerint, megkezdődtek a tárgyalások s a mesterek nagy többsége szó nélkül megadta a követeléseket. A union, okulva a multon, biztosítékot követelt a mestertől, hogy a föltételeket nem fogják megszegni.

150—700 dollár közt váltakozó összeget kellett a mestereknek letenni biztosítékul s ezt az összeget el fogják vesztetni, ha a megegyezést megszegnek.

Mig egyrészt a sztrájkolók száma így megfogyott, másrészt újabb ezrekkel szaporodott. Háromezer olasz szabómunkás hagyta abba a munkát, fölbuzdulva a társaik által elért eredményeken.

Véres harcok Canadában.

Ontarióból érkezik a hír, hogy a kanadai kikötőmunkások sztrájkra mentek s az ellenük kirendelt rendőrököt megverték.

A hajótársulatok a kanadai kormányhoz fordultak segítségért, azonban bizonyos, hogy a munkát nem végeztethetik el azokkal a sztrájk-törökkel, akik a katonaság védelme alatt megkezdtek a munkát. Azoknak a sztrájk-töröknek a száma, akiket a társulatok Kanadában toboroztak, 150-re rug s ezek legfeljebb a hajókat indítják csak el a legsürgősebb tengerrel, azonban a munka javarészt képtelenek elvégezni.

OLCSÓ A MUNKÁSVÉR.

Landingból jelenti tudósítónk, hogy augusztus 8-án a nagy acélraktár épülete irtózatossá zajjal összeomlott. A romok közül idáig három munkásnak összeroncsolt holttestét húzták ki.

A raktár falai csak egy sor téglából épültek s a gerendázat is gyöngye volt és az épület nem bírta ki a nagy terhet. A gyártelepen ebben az évben ez már a hatodik szerencsétlenség, mely munkáséletet oltott ki, azonban a társulat nem törődik ezzel.

A munkásvér olcsó!

Magyarországi hírek.

A GYLKOS PÁLINKA.

Az év eleje óta Magyarország számos részéből érkeztek hírek tömeges pálinkamérgezésről, amelynek néhol megdöbbentően nagy számú emberélet esett áldozatul. Tótaradáción például egy halotti tor alkalmával egyszerre tizenegy, a diósgyőri vashámorban és az ózdi gyártelepen tizenhárom, Nagyváradon tizenkét, Jankovácson két, Budapestben tíz, Pozsonyban, Komáromban és Szamoslippán pedig egy-egy ember halt meg pálinkamérgezés következtében. A Diósgyőri és Ózdon meghalt munkások közül négynek a holttestét boncolták föl és a tetemrészeket felküldötték Budapestre, ahol Felletár Emil dr. királyi főorvos vizsgálta meg azokat. Miskolcra a napokban érkezett meg a főorvos az átirata a vizsgálat eredményéről, mely szerint a halált mind a négy esetben methyl-alkohol (faszesz)-mérgezés okozta. A methyl-alkohol a legerősebb hatású mérgek egyike, amely egy negyedóra alatt képes a legerősebb szervező embert megölni. A főorvos az átirata elmondja, hogy ez év eleje óta szétötvénhárom esetben állapították meg methyl-alkoholmérgezést, amelyek közül százhuszonkét eset végződött halállal. Az átirat megjegyzi, hogy csak az év eleje óta fordultak elő ily gyanus halálesetek. A methyl-alkohol, mint erős mérget, csak orvosi rendelkezésre adják ki a patikában, mégis, ugylátszik, hogy a mérgező pálinkakészítők birtokába jutott, akik a gyilkos hatású szesz belekeverték a pálinkába, hogy minél erősebb legyen. Érdekes, hogy abban a szeszben, amelyben a tetemrészeket Budapestre küldték, szintén találtak methyl-szeszt. A vizsgálat most abban az irányban folyik, miként került a mérgező pálinkába.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI PAPRIKÁS
HADNAGYOK.

Mult számunkban írtunk arról, hogy Székesfehérváron két ismert nevű honvédhadnagyot a rendőrkapitány kikergetett a kávéházból és letartóztatással fenyegette meg az egyiket. Taby Kálmán és Luby Pál, a botrányokról híres honvédhadnagyok voltak ezek, kik valamennyi székesfehérvári lapszerkesztőt párbajra hívták, mert a legutóbbi szereplésükkor éles kritikát mondtak róluk. Az újságírók egyöntetűen elhatározták, hogy nem adnak engedélyt. A két hadnagy nem elégedett meg csak a székesfehérvári lapszerkesztők provokálásával. Elégtételt fognak kérni a budapesti újságíróktól is, akik a botrányokkal foglalkoztak. Személyesen nem intézkedhetnek egyelőre, mert legénykedésüket már a fölöttes hatóságuk is megsokalta; leintette őket. Rónai Horváth Jenő altábornagy, honvédkerületi parancsnok átiratban értesítette Székesfehérvári rendőrhatalóságot, hogy Taby és Luby hadnagyk lovasági ügyében a vizsgálat befejezéséig a további lépéseket betiltja. Ami azt jelenti, hogy, egyelőre legalább, le a karddal és hátrább az agarakkal!

A SZENT HÁZASSÁG VÉGE.

Mosnicán Libra Isza ötven éves gazda ruhája meggyulladt a minap és a szenvedett rettenetes égési sebek következtében szörnyű kínok között meghalt. A vizsgálat folyamán a tragikus halált szenvedett ember felesége, Morjka Julianna hosszas faggatás után bevallotta, hogy férjét kedden este, amikor az a munkától fáradtan lefeküdt, leöntötte petróleummal és meggyújtotta. Amikor látta, hogy a szerencsétlen Libra Isza ruhái tüzet fogtak, kiment az utcára és segítségért kezdett kiabálni. Kialtátsáira előrohantak a szomszédok, de Librán nem lehetett már segíteni, mert teste egészen összeégett. Az asszony előadta, hogy több, mint husz évig élt együtt férjével. Utóbbi időben házasetük civakodásoknak, veszekedéseknek egész sorozata volt. Libra, felesége előadása szerint, minden nap részegen tért haza és ilyenkor erőszakos, házsártos természet miatt nem lehetett vele bírn. Saját bevallása szerint az asszony már régóta foglalkozott a gyilkosság tervével, csak nem tudta, hogy miként hajtsa azt végre. Az asszonyt letartóztatták.

FÖLZENDÜLT KÖZSÉG.

A zempléni megyei Erdőhorvát község katolikus papját, Molnár Jánost, Fischer-Colbrie megyés püspök néhány héttel ezelőtt felfüggesztette hivatalától. A falu népét e felfüggesztés annyira fölzogatta, hogy erőszakkal akadályozták meg az új pap hivatalbalépését. A különféle szerszámokkal fölfegyverezett néppel a csendőrök sem bírtak s ezért nem lehetett a régi papot kilakoltatni, sem az új papot a paróchiába helyezni. Zemplén vármegye alispánja kérelmére egy század katona Miskolcra, egy század meg Kassáról Szerecsinre, a 34. gyalogezred alezredesének vezénylete alatt a faluba vonult. Molnár erre elhagyta a paróchiát és anyjával egyik hívenél vonult meg, az új pap pedig elfoglalta a paróchiát. Negyven csendőr a faluban maradt. A nép lecsendesült.

Külföldi hírek.

A PANAMÁK ÉS RENDŐRSPICLIK
HAZÁJÁBÓL.

Tifliszben, Oroszországban a forradalmárok megölték egy rendőrt és erre óriási hajtsa indult meg. Negyven forradalmárt letartóztattak. Kresnejevában tömeges házmotázások és letartóztatások voltak; a lapokat ideiglenesen beszüntették. Jekaterinodarban letartóztatták a rendőrfőnök helyettesét és két rendőrbiztost, akikre rábizonyították, hogy rablóbandákkal álltak összeköttetésben. Ugyanez történt Blagevesczenkben is, ahol sok rendőr osztrókodott a rablott zsákmányban. A kievi rendőrség több tisztviselőjéről kiderült, hogy jól szervezett rablóbandáknak kiszolgáltatták a tehetősebb családok névsorát s lakásaik címét, különösen azokat, kik nyaralni mentek, a rablók azután kifosztották a lakásokat és rablott holmin megosztokodtak a rendőrökkel.

BELGRÁD SZENZÁCIÓJA.

A belgrádi "Zvono" szerkesztője bejelenti, hogy legközelebb Damjanovic volt őrnagy tollából röpiratot fog kiadni, mely szenzációs leleplezéseket tartalmaz majd s köztük lesz a királyi civilista igazgatójának, Vuicsnak az a levele, amelyet az egykori trónörökös meggyilkolt szolgájának, Kolakovicsnak övezgéhez írt és amelyben negyvenez frankot ígért az asszonynak, ha azt fogja vallani, hogy férjét nem György herceg ölte meg. A "Zvono" szerkesztője helyiséget éjjel-nappal fegyver alkalmazottak őrzik, mert állítólag arról értesült a szerkesztőség, hogy György herceg támadást akar intézni a szerkesztőség ellen.

A SPANYOL HAJÓHAD MELILLANÁL.

Európai hírek szerint Marokkóban újabb összecsapások történtek a mórok és a spanyolok között s az útközetekben ismét a spanyolok szenvedtek súlyosabb veszteségeket. A spanyol kormány az összes hadi hajókat Melillához rendelte. A Cevilla hadihajó Melilla mellett élmisztart partra szállítani a spanyol katonák részére, azonban a mórok támadása megghusította a kísérletet. A mórok hadállását ágyuzzák a tengerről, azonban az ágyuzás nem sok kárt okoz a mór csapatokban, melyek futóárkokat húztak mindenfelé s ott foglalnak állást.

Marina tábornok már több ízben kilátásba helyezte, hogy az előnyomulást megkezdi az ország belsejébe, azonban ezideig nem ő a támadó, hanem a mórok.

VENEZUELA KIEGYEZETT.

A Venezuela Company, amerikai kapitalistákból álló társulat még Castro elnökségének idején szerződést kötött Venezuelával, mely szerint bizonyos kedvezmények mellett ipari telepeket létesít. A munka másfél évig folyt már, midőn Castro új adót vetett ki a társulatra, melynek kiizetését a társulat megtagadta, a termelést beszüntette s egyuttal az Egyesült Államok külügyminisztere révén félmillió dollár kártérítést követelt.

A vitás ügyben most jött létre a megegyezés, mely szerint Venezuela 475 ezer dollár kártérítést fizet s ezért a társulat telepeit átveszi.

Most zajlott le az elnökválasztás is Venezuelában, melynek eredményeképpen Gomez került az elnöki székbe. Gomez, mint alelnök, Castro távozásakor vette át az elnökséget s volt rá gondja, hogy Castro többé vissza ne juthasson Venezuelába.

A Castro-párt teljesen szétzúllott, a jelenlegi választásnál nem is szerepelt s valószínűtlen, hogy valaha még új erőre kapna.

"HATÁRIGAZÍTÁS" DÉLAMERIKÁBAN.

Bolivia elnöke üzenetet küldött a bolíviai kongresszusnak, melyben kijelenti, hogy a bolíviai-argentini határigazítás Bolívia részére hátrányos s kénytelen új határigazítást elrendelni.

Az ilyen határigazítások, méregetések rendszert kisebb-nagyobb csete-patékkal járnak, melyek eredménye az, hogy a határ kiigazítatlanul marad, de néhány halott viszont a határon marad.

ELCSAPNAK VALAKIT!

Kegyetlenül lehoráta Mrs. Ryan, a hatalmas new yorki kapitalistának neje a West Shore Railroad állomásfőnökét Newburgban. Mrs. Ryan külön kocsiját, midőn kiszállt, hogy pár órát Newburgban töltsön, az Erie vasút sineire toltatták s midőn Mrs. Ryan visszatért, észrevette, hogy a kocsi hátulján nincsenek lámpák. Valamelyik mozdony nekimehetett volna a kocsinak a sötétben.

Szigoru vizsgálatot indítottak, hogy kit terhel a felelősség. Ha valamelyik mozdony egy szegény asszonyt gázolt volna halálra, bizonyára nem csapnának el senkit.

TÁRCA.

A BOLDOGSÁG.

— Irta Révész Béla. —

— Hát akkor eljőnnél hozzám? Feleségnek. — El.

Bányai János akkor este megcsókolta a lányt, aki már vagy három órán át pityergett, attól kezdve, hogy a ligetben egy zörgő akáca alatt megmóndotta neki, hogy mi a szándéka, egészen mostanig, amikor már végleg meggyeztek, — a lány is odanyomta száját a Bányai András borotvált arcához és ezzel meg volt az eljegyzés. Bányai János apátlan, anyátlan árva volt és a lánynyal egy faluból való. Ez hozta őket össze. A lány tizenkilenc éves volt már s övegye édesanyja télire fölküldte ebbe a nagy városba szolgálni. Április végén, így beszéltek meg legalább otthon, visszamegy Némédire. De hát abból sem lesz semmi. Lidit egyszer a csarnok előtt elfogta egy nyurga legény, ez a Bányai-gyerek és attól kezdve ismerősek voltak. Nem úgy, ahogy Pesten szokás, hogy a lány kölcsön ad a legénynek, ha ennek nagyon elfogyott a pénze, tesz el neki a maradék-husból, tésztából, ebből-abból, a legény meg fizeti vasárnaponként a kimaradás költségeit: a két-három pohár sört, a ligeti mulatozást, a kapuzást és egyebet. Bányai János erkölcsös, tisztességtudó legény volt és Lidiből sem lehetett volna egy-kettőre pesti lányt faragni. Jánosban, aki tizenkét esztendősen korában elkerült Némédiből Pestre inasnak (falun csufolták is eleget a gyereket, hogy: "suszter, majd ad a mester!"), a Lidivel egyszerű-készer való találkozás után hamarosan föltámadtak a falusi emlékek. A mező, a virágok, a kis ház, a mindig biztos kenyér és a mindig biztos lakás emlékei és amikor egyszer Lidi panaszkodott, hogy összeszédta az asszonya, hogy lehoráta, elmondta mindennek, csak jónak nem. — megint csak a falura gondolt meg arra, hogy a falun, legalább abban a faluban, ahol ők laktak, nem volt nagysága és nem volt mindenes-lány. És eszébe jutottak a gyermekébe boldog esztendei, amikor még élt az apja, az anyja, amikor még nem a más keserű kenyerét kellett ennie, amikor még a Lidivel kergetődztek. Aztán mindjobbban összebarátkoztak és János már féltani kezdte a lányt a pesti legényektől, a korcsmázóktól. És egyszer este azt mondta a lánynak, hogy mondanivalója van, menjenek arra a liget felé és amikor elváltak, János már vőlegény volt, Lidi meg menyasszony.

Egynéhány forintja volt a lánynak és ezzel a néhány forinttal sürgették a házasság dolgát. Irta haza, a beleegyezés megjött, irtak az iratokért, minden ment, mint a karikacsapás és Lidi és János usztak az örömben. Ketten mégis csak jobban átúsznak az élet baján, mint kiki maga, — ebből indultak ki és a többi már folyt ebből. Haza nem mehetnek, a mesterember majd mind éhenhal. Némédiben, cipész még pláne három is van, — majd megélnék itt Pesten, ahol annyi, de annyi szegény ember megél. János törte magát, nagyon komolyan vette a házasságot, biztos alapot akart jöendő életüknek, addig szaladgált, amíg novemberre házmesterséget kaptak. A jöendő élet tervrajza meg volt: Lidi lesz a házmester-né, nappal végzi a ház körül való dolgokat; éjjel ugyis csak föl kell kelni sokszor; a ház nagy és kapuzézes legény van sok.

Mintha az uristen is csak a Bányai János meg a Fehér Lidi ügyét tartotta volna a legkedvesebb dolgának; minden bevált: Sok lesz a munka, dolgozniok kell éjjel-nappal a falat kenyérről meg a biztos lakásért, sópórn, síkálni kell majd az asszonynak, vicit majd nem lehet tartani, mert annak már nincs hely a házban, minden második nap cselédi munkát is kell végezni majd a háziuraknál, — de hát azért fiatalok, hogy bírják a munkát.

— Hát küzködünk és dolgozunk és törjük magunkat, — mondta az esküvő előtt való napon János — de azért a magunké leszünk, becsületes munkából élünk meg és ki tudja, hátha a jobbra fordul majd... És szép lesz így. Lidi szép lesz. Nem lesz cseléd. A magadé lesz. Meg az enyém lesz és én a tied.

A Lidi megint könyezett és megcsókolta a vőlegényét. Az visszacsókolta. Nagyon szerették egymást. És nagyon boldogok voltak. Azután megvolt az esküvő. Aznap be is költöztek abba külvárosi nagy házba, a házmesteri lakásba. Ez a lakás voltaképpen csak konyha volt; ott volt a háziurak lakása mellett közvetlenül és a háziur lakás konyháját csipített el a házmesterék számára. Ketten voltak csak és egy ágy, egy asztal, egy pár szék, a műhely, meg az a kis cök-mök, ami kettőjüknek volt, szépen megférte ebben a lakásban. És amikor berendezkedtek és férj meg feleség lettek, nagyon szerették egymást és nagyon boldogok voltak. János kényeztette az asszonyt, aki amióta az esztét tudja; mindig a más szolgálója volt és az asszonynak ez a nagy szeretet, ez akényeztetés nagyon jól esett. Szerette, megbecsülte, derek embernek tartotta az urát.

És boldogok voltak még nagyon sokáig. Az első szerelem nagy tűzével, gondtalanságával s boldogságával szerették egymást. Hancuroz

tak, bohókásan, ömlengve, gyerekesen, senki sem törődve éltek ennek a nagy szerelmüknek. Búszkák voltak egymásra és a szük, piszkos, butortalan konyha-lakást, úgy mondták sokszor, nem cserélték volna ki a házi-urak nagy házával és pazar életével. Ugy volt, ahogy kiterveztek: az asszony dolgozott nap-pal, az ember éjjel. És hajnaloként, amikor János pihenni tért, az asszony nagy szeretettel és boldogsággal ölelte magához.

Már erősen benne voltak a tében, amikor egyszer Lidi délelőtt, a sörpés után hányt. Másnap is, harmadnap is. A negyedik napon már megmondotta az urának. Az egy csöppet elhallgatott, de aztán kitört belőle a nagy, a nem várt, az elérhetetlennek tartott boldogság hangja. Gyermekük lesz! Az asszony sirt és János össze-vissza csókolt.

Hónapok múltak és Lidi egyszer fölverte az urat. Könyes volt a szemé.

— Az asszony — mondta akadozva — észrevette és azt mondja, hogy nem szabad... Hogy akkor el kell mennünk... Hogy a gyerekek... hogy akkor nem tudok dolgozni... hogy így nem érek semmit, hogy nekik beteg asszony nem kell, meg hogy ő így alkudta ki veled. Hogy valamit kell csinálni. Azt mondta, hogy lehet valamit csinálni, hogy ő nagyon sajnál bennünket, hogy jó népek voltunk, de így nem lehet. Hogy vigyázzunk és csináljunk valamit.

János bement a háziurhoz, beszélt az urral is az asszonnyal is. Kérte őket, könyörgött nekik. Ő fog dolgozni, ha az asszony nem bírja, ő fog síkálni, vegyenek a háziurak eszedet, ő ad hozzá egy pár forintot, csak most hagyják itt őket, a gyereket majd hazaküldik Némedire, megint csak ketten lesznek, nagyon meg fogják hálálni, csak most hagyják őket, csak ezt az egy gyereket ne sajnálják tőlük. Egynéhány hónap csak az egész...

Megkönyörültek rajtuk. Lidi azért dolgozott tovább. Szombatokint csak délben felelt le Bányai. Addig ketten síkáltak. Az asszony víezett, az ember törült. A lépesőkre már csak az ember törülte föl sóprúnnyal akasztott ronggyal. Ilyenkor persze szidták a háziurat, a kövér, nagyotkás feleségét, a finnyás, lármás lakókat.

És már kevesebbszer csókolták. Egyszer-kétszer síráson is érte Bányai a feleségét. Ilyenkor káromkodott is, ezzel vizsgáltta az asszonyt. Aztán már Lidi nem tudott dolgozni. A síkáláshoz már napszámosasszonyt kellett fogadni. A család béréhez is hozzá kellett adni három forintot. Munkája volt elég, kapupénz is akadt, de elogyott mind és sokszor kenyér sem volt. Azután egyszer jött a tisztí orvos vagy miféle ur és nem találta elég tisztának az udvart meg a lépesőházat. Egyszer meg reggel hétkor a rendőrnök volt nagyon síkos a járda, kevés fűrészpör volt rajta és fölirta a házmezt. Azután az asszonnyal kellett patikára, bővebb ruhára. A háziasszony is újra kezdte a nótát, hogy ő nem tűri így tovább, hogy legyen már egyszer vége ennek a rendetlen-ségnek és már a lakók előtt is kiabált.

Csöstül szakadt rájuk a baj és az asszony is gyáva volt, mindig sirt, átkozta az életet és félt a jövőtől.

— Ne ríj már folyton a nyakamon — piritott rá egyszer a férje, amikor este a munkához látott. — Hát hiszen tudhattad volna, hogy így lesz majd ez. Nem vicikázdozás mindig az élet. Hát most jobban kell küzdeudnünk és összehuznunk magunkat. Ne keseríts te is, hiszen dolgozom helyetted is, az enyém minden baj-chen. Ne pityeregi itt rajtam.

— Mert te is goromba vagy hozzám — sirt tovább az asszony. — Mert te is megváltoztál. Te sem ilyen voltál. És éppen most vagy rosszabb, éppen most. Azután mi lesz? Hová küldjük Némedibe a gyereket? Kihez? Kinek kell? És úgy is hiába küldjük. Azt mondta reggel az szony, hogy most már csak addig vár... Azután mehetünk a gyerekekkel együtt. Már van is neki más.

— Hát akkor elmegyünk — mondta Bányai. — Elmegyünk másfelé. De te ne ríj itt rajtam. Nem rívónak vettek megamhoz. Nem rítál akkor, amikor megkértelek. Akkor se volt többünk, akkor is megéltünk, most se veszünk éhen. Ni pityeregi itt rajtam.

— Te is másképp beszéltél akkor — mondta Lidi és nagyot sóhajtott. — Akkor. Akkor másképp beszéltél.

Bányai János odaült a kis asztalához, a térére vett egy vastag bőrt, fölkapta a kalapácsot és dolgozni kezdett. Verte, ütötte, kalapácsolta a bőrt, erősen, mintha csak azon akarta volna a bosszuját kitölteni, de a kalapácsolás tompa lármájának, az asszony keserves sírásának a zaját is tulharsogta, amikor mérgesen, káromkodva mondta:

— Akkor. Akkor. Akkor másképp volt. Az uristen pofozta volna meg azt is, aki ezt az életet kitalálta...

ELVTÁRSÁK!

OLVASSÁTOK ÉS TERJESSZÉTEK A NÉPAKARATOT.

APRÓSÁGOK.

Mibe kerül a haditengerészet?

Néhány nagyhatalomnak az 1909—1910-ik évre szóló költségvetésében hihetetlen magásra szöktek a haditengerészet költségei.

Ime a főbb nagyhatalmak költségvetése font sterlingben (egy font sterling öt dollár):

Franciaország	13,353,825
Oroszország	10,028,831
Németország	19,592,533
Olaszország	6,355,294
Egyesült Államok	27,876,889
Anglia	35,000,000

A Marseillaise szerzőjének háza.

Choisy Le Roi francia városkában a minap dobra verték azt a házat, amelyben Rouget de L'Isle, a Marseillaise szerzőjének és zenéjének szerzője élete végső éveit töltötte. Negyvenöt-éves frankért vette meg egy békés polgár. A hajdani Rue des Vertusban áll a kétemeletes szerény ház. Az utcát azóta már Rouget de L'Isle-utcának hívják. 1892-ben, a Marseillaise megkötésének századik évfordulóján, emléktáblát illesztettek a ház falába. Rouget de L'Isle a második emelet egyik szobájában lakott hat évig, 1830-tól 1836-ig s ott is halt meg tüdőgyulladás következtében.

Mibe került a vámtarifa?

A rendkívüli kongresszusi ülészek, mely a vámtarifáról szóló törvényt megalkotta, körülbelül félmillió dollárjába került az Egyesült Államoknak. A képviselőház tagjai részére kiutalványozott utiköltségek 154 ezer dollár rugtak, a szenátorok utiköltsége 47 ezer dollár volt. A két ház alkalmazottainak extra fizetése 150 ezer dollárra rugott. Egyéb költségek pedig megközelítették a másfélszáz ezer dollárt.

Az aquarium látogatói.

A new yorki aquarium látogatóinak száma július havában 528,766 volt, vagyis naponta átlag 17,040 ember. Az augusztus 2-vel végződő évben a látogatók száma két millió fölül volt.

A new yorki aquarium, mely a South Ferry-nél van, egyike a leggazdagabbaknak s valóban érdemes a meglátásra.

SZÖVETSÉGÜNKHöz TARTOZÓ EGYLETEK HIREI.

Allegheny, Pa. A szövetség XXXI. és a M. B. Sz. XXIII. osztályai 1909 augusztus 22-én, vasárnap Millvalen táncsal egybekötött nagy nyári mulatságot rendeznek. **Utirány:** Millvale car a végállomásig, onnan a balra a Geier Road-on 10 percet a Dery Grove-ig gyalog.

Baltimore, Md. A szövetség XVI. osztálya folyó hó 22-én, vasárnap délelőtt 9 órákor félévi közgyűlést tart a Labor Lyceumban, 1011 East Baltimore St.-en.

Brooklyn, N. Y. A szövetség III. és a M. B. Sz. XXXII. osztályai augusztus 22-én, vasárnap, a Schmiéd-féle Richmond Hill Parkban, a 17-ik számú helyen kirándulást rendeznek. **Utirány:** a Williamsburgi hidon átkelve a Bushwick Ave. Car veendő, a deponál átszállni a Richmond Hill carra, mely a park előtt halad el. — A 23-ik utcai Ferry-től a Union Ave. car veendő; átszállás, mint az előbbi. A kirándulás jövedelme a Népakarat javára fordítatik.

Buffalo, N. Y. A szövetség XIV. osztálya kéri azokat, akik a "Testvérek" című színműnek birtokában vannak, sziveskedjenek a szervezet részére kölcsönözni.

Cleveland, O. A szövetség XI. osztálya kéri azokat, kik a "Zsidók" című színműnek birtokában vannak, sziveskedjenek azt a szervezet részére kölcsönözni.

Takács István, 1750 W. 24th St., Cleveland. **New York, N. Y.** A szövetség I. osztálya folyó hó 21-én, szombaton este vitát rendez. A vita tárgya a legközelebbi lapszámban lesz jelezve.

New York, N. Y. A szövetség II. osztálya augusztus 19-én, csütörtök este vitát rendez 404 E. 64th St.-en. A vita tárgya: **A S. L. P. elvi nyilatkozata.** A vitát Basky L. elvtárs fölolvassa fogja bevezetni.

SZÖVETSÉGÜNK TÖL KÜLÖNÁLLÓ EGYLETEK HIREI.

Cleveland, O. A S. L. P. clevelandi osztálya augusztus 21-én változatos műsorral egybekötött kedélyes estélyt tart, melyre ez uton hívja meg a magyar munkásokat. Belépő-díj nincs. Ruhátár kötelező.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Field, Chicago, Ill. Sziveskedjék címét tudatni velünk.

Vig. biz., Cleveland, O. Közöltük, de írják meg azt is: hol lesz?

M. Sch. Hartford, Conn. 1. Tudunkkal egyiknek sincs 2. A nagyböl lapoknak külföldön is vannak állandó tudósítók. 3. Vannak hirszoigáltató ügynökségek.

A SZOCIALIZMUS.

WILLIAM SCHOLL McCLURE FÖLÖLVASÁSA AZ ALBANY-I SAJTÓ EGYESÜLETBEN.

(Folytatás.)

(3.)

Míg Pennsylvániában a lakosság majdnem huszonhárom százalékkal (22.77 százalék) szaporodott, az iskolai beiratások száma alig szaporodott többel másfél százaléknál (1.59 százalék).

Nos, nem kétszerezsen átkozott-e az a rendszer, mely nemcsak munkátlanokra kényszeríti a férfiakat, hanem kiragadja a nőt az otthonból, a gyermeket az iskolából s a munkának terhet azoknak vállaira rakja, akik legkevésbé képesek azt elviselni?!

Tultermelés. Nyomor a bőség közepette.

Vessünk futólagos pillantást egy másik rendellenességre, valamennyi között talán a legföltűnőbbre. Az iparnak trust alakban való központosításánál és szerveztségénél gyakran megtörténik, hogy a termelésnek rendelkezésre álló eszközeit teljesen kihasználják és a termékek mennyisége fölülmulja nem a nép tényleges szükségleteit, — jégyezük ezt meg jól, — hanem a kereskedelmi szükségletet. S egy körben járó vonalon megtegyük az első lépést. Vagy csökkenteni kell a termelést, vagy le kell zárni bizonyos munkalepeket; ezáltal növekszik a munkanélküliek száma, kik nélkülözik azokat a szükségleteket, melyeket a gyárakban előállítanak s hajlandók volnának dolgozni, hogy előállítsák. Van ember is, termelési eszköz is bőven, — s mindkettő kénytelen tétlenül vesztegelni. Lehet-e védekezni ezt a rendszert, mely következményeiben ilyen rettenetes télenségre kárhözhat bennünket; mely megakadályozza a termelést; mely meherstéges uton idéz elő éhínséget spekulatív célokból; mely millióknak lehetetlenné teszi, hogy többet szerezzenek, mint amennyi a pusztá életfontartásra is alig elégséges és milliókat sodor olyan helyzetbe, hogy pár heti munkanélküliség az insébe dönti őket?

S menjünk át a termelésnek még idáig szabályozatlan mezéjére, ahol a verseny még a maga teljességében megnyilvánul. Itt kétségbejéti körforgást látunk: a tevékenységnek és a pániknak korszakai oly bizonyossággal váltják föl egymást, hogy előre megjósolhatjuk majdnem teljes biztonsággal. Ugyáltszik, egy ideig minden rendben megy, midőn egyszerre csak szembekerülünk a fonák tultermeléssel, azzal a rejtellyel, melyet a kapitalizmus nem tud megoldani. A gyárak bezárasa, melyhez folyamodik, nem egyéb, mint a teljes tehetlenség bevállása és csak sulyosítja a bajt annak a csekély vásárlóképességnek a megsemmisítésével, melylyel a munkások esetleg még rendelkeztek. Az egyik oldalon kényszerített munkanélküliség s következzésszerű pusztulás, a másik oldalon csordultig tel árúházak. A munkások a koldusok színvonalára süllyednek, nem mert a természet forrásai kiapadtak, hanem mivel a munkások tulokat termeltek. Ha következményeiben nem volna olyan tragikus, jó anyag volna egy vigjátékhoz. Nem más ez, mint a kapitalizmusnak "reductio ad absurdum"-a, a képtelenségig való zsugorodása. És még azt mondják, hogy a kapitalistának kimerítő szellemi munkája, előreléti képessége jogosítja fel őt, hogy a munkás termékeiből olyan aránytalanul nagy részt szakítson ki. Ezeknek a rendellenességeknek száma végtelen. Nyilvánvalók mindenki előtt, aki az eseményeknek nemcsak felszínét látja. Bebizonyítható, hogy nemcsak normális jellemvonásai, hanem kikerülhetetlen eredményei a társadalom mai szerkezetének. Tehát amikor azok, akik a józan észszel ennyi ellentéti védelemnek, meg akarják kövezeni a szocialistákat s elégedetlenkedő igaztók, logikus gondolkodásra képtelen álomlátóknek nevezik őket, — nehéz elhatározni: méltatlankodjunk-e vagy mosolyogjunk rajtuk?

A szocialista fölfogás változása.

Ugyáltszik, kevesen tudnak a szocialista fölfogás jellegének ama változásáról, mely az utolsó félszázad alatt következett be és így az átlagos kritikus rendszerint téves csapásokon jár, midőn az előbbi formák nyersségét a modern szocializmus jellemvonásának tartja, vagy pedig olyan egyének nyilatkozataiból ítélik, kik a szocializmusnak sem jellegét, sem célját nem ismerik föl tisztán. Az ilyen kritikusok képtelenek megkülönböztetni a formát a lényegtől, az alapvető eszmét attól, ami azokkal a viszonyokkal azonos, melyek között alakot ölt.

Az a szocializmus, melyet Owen és Fourier hirdettek, utópizmus volt s azt a gondolkodási módot jellemezte, mely a fejlődési eszmék kibontakozása előtt volt szokásban. Vagy egyáltalán nem, vagy csak kevésbé ismerték föl a történeti események egymásra hatását s a gazdasági erők szerepét a társadalmi élet megalapozásában. Tehát nem vették észre, hogy a szocializmushoz a társadalmi tendenciák fejlődése s tudatos vezérelte által jutunk el. Gondosan kidolgozott és egyszerre készen álló tervezetnek hitték, melyet, — úgy gondolták, — alkalmazni lehet bármikor és bárhol, tekintet nélkül az uralkodó gazdasági viszonyokra. Apró-cseprő kísérleti telepeket, fiók-édeneket alkottak, ahol néhány rokonszellemű ember demonstrálni akarta a szocializmus előnyeit, hogy így győződjék meg a kétkedő világ. A szerv rendszerint valamelyik középosztálybeli emberbaráttól eredt, aki újja akarta teremteni a társadalmat, azonban hiájával volt annak az életerőnek, mely csak az elnyomottak öntudatos mozgalmából meríthető.

A szocializmusnak ez a korszaka némi tekintetben még átnyulik a jelenbe is. Meg-meg kísérik néha a kolóniák alapítását. A tudományos szocialista nem tekint jó szemmel ezeket a kísérleteket, melyeknek alapeszméje az, hogy a szocializmusnak praktikusságára nyujtsanak bizonyítékot. A tudományos szocialista azt látja, hogy a kísérletezőknek tökéletlen fogalmuk van a szóban forgó problémáról s az eredmény csak meddő és a gondokodásra zavaró lehet. Nemcsak sokkal nagyobb adminisztráció s pénzügyi erő kell az ilyen kísérlethez, mint bármely rendes üzleti vállalat, hanem az emberi természetnek olyan sajátságai is, melyek ritkán találhatók abban a társadalomban, mely az önérdéket természetellenes mértékben tette az emberi tevékenység rugójává. Következésképpen majdnem lehetetlen eredményt érni el s a bukásnak csak azok tulajdonitának nagy fontosságát, akik nem tudják, hogy az ilyen kísérletek semmiféle irányban se vezítenek bizonyonlatot sem. Ha a szocializmus megmaradt volna ezen a fejlődési fokon, őszintén bevallom, én is azok között lennék, akik nem hisznek benne, vagy ha el is ismerném az eszmének értékes voltát, gyakorlati értékében kételkednék.

A szocializmus fejlődése utópiától tudományig.

A szocializmusnak utópiától tudományig való fejlődését leginkább német tudósoknak köszönhetjük. Olyan tény ez, melyet gyakran föl akarnak használni ellene a fajai ellenszenv fölkelésével. Azonban a szocializmust, ha német eredetű is, nem nemzetiségi szempontból mérlegelik, mint a tudomány egyetlen ágát sem. Megkülönböztetés jellemvonása az egyetemessége. R. F. Ely tanár a "Francia és német szocializmus" című művében kijelenti: "A német szocialisták rendszerük alaposágával válnak ki. Néhány órai tanulmányon nem meríthető ki.

(Folytatjuk.)

REGÉNY.

RASZKOLNYIKOV

(BÜN ÉS BÜNHÖDÉS.)

Irta: DOSZTOJEVSKIJ M. TÓDOR.

(Folytatás.)

(80.)

Ilyen gondolatok, monológok között lepte meg Zoszimov, aki az éjet Pavlovna Praszkovja vendégszobájában töltötte.

A doktor hazafelé készült, előbb azonban meg akarta nézni a beteget. Razumihin közölte vele, hogy Raszkolnyikov ugy alszik, mint a bunda.

Zoszimov megparancsolta, hogy föl ne keltsék, hadd aludjék, ameddig akar. Megígérte, hogy tizenegy órákor visszatér.

— De vajjon itthon lesz-e, mikor eljövök?

— Az ördögbe is, tessék győgyítani, mikor az ember még nem is parancsolhat a betegének. Mit gondolsz: elmegy ő azokhoz, vagy pedig ők jönnek ide?

— Azt hiszem: ők jönnek el, — felelte Razumihin, ki megértette a kérdés valódi célját. Bizonyosan családi ügyekről beszélgetnek. En el is megyek innen. Neked azonban, mint orvosnak jogod van...

— Én se vagyok gyóntató. Eljövök, aztán rögtön távozom. Ugyis van elég dolgom.

— Csak az nyugtalanít, — kezdte Razumihin kedvetlenül, — hogy tegnap részeg fövel sok bolondot fecsegetnek nekik. Többi között azt is, hogy te lelki zavartól tartasz...

— Még a nőknek is erről fecsegtél?

— Tudom, hogy butaságot követtem el. Verj meg érte. De mondd meg szintén: csakugyan tartasz ettől?

— Képtelenség, mondom neked. Mikor hozzá vezetél, magad is úgy festetted le őt, mint egy képzeltőt. Nos és tegnap mi magunk nyujtottunk neki táplálékot azokhoz a furcsa gondolatokhoz. Óraszámra fecsegtünk mellette arról a mázrólól... Nagyon okos dolog volt, mondhatom, különösen, ha számba vesszük, hogy az ő zavart gondolatai némi összeköttetésben vannak vele... Ha tudtam volna, mi történt akkor a rendőrségi irodában, ha tudtam volna, hogy mivel melet gyanusítani az a semmirekélő... no hát akkor világért sem bocsátoktam volna olyan beszélgetésbe. Ezeknek a képzeltőknek sajátságos hatalmuk van, képesek egy csöpp vízből tengert képzélni.

A legképtelenebb dolgot kézzelfogható igazságnak tartják... Ha jól emlékszem, már akkor világot volt előttem minden, mikor Zametov félig is alig beszélt el a történetek. Emlékezem egy olyan hypochondrikusra, aki bár negyven éves volt, nem bírta eltűrni egy gyermek csufolódását s agyonszurta éves közben. Ebben az esetben is milyen sajátságosan torlódtak össze a körülmények. Raszkolnyikov rongyosan, a kezdődő betegség izgatása alatt, szemben vele az a hetike tisztesséke s az arettenetes gyant! Szemmel látható az a hatás, amit ezek a körülmények gyakoroltak egy olyan megsontosodott hypochondrikusra, minő Raszkolnyikov, az ő korlátlan, esztelen önbecsülésére. Talán éppen ebben gyökeredzik az egész betegség. Eh, vigye az ördög... Apropos, ügyes fiúcska ez a Zametov, hanem a tegnapi fecsegését elhagyhatta volna... Milyen pektya!

— Hát kinek beszéltél? Nekem s nekik.

— Meg Porfirnak.

— Hát aztán, mit tesz az, ha Porfir is hallotta?

— Mondd csak: van neked némi befolyásod azokra?... Az anyát s nővért értem. Kérned meg őket, hogy legyenek óvatosak...

— Ne félj, okosan viselik azok magukat, — felelte Razumihin kedvetlenül.

— De vajjon mi ingerelte úgy föl Luzsin ellen? Vagyos ember: úgy látszik, hogy a nőknek is tetszik... Ők szegények, ugy-e?

— Ugyan mi jut eszedbe: engemet kikerdezni? — kiáltott rá mérgesen Razumihin. Mit tudom én van-e valamijük vagy nincs? Kérdezd meg tőlük magad, akkor majd megtudod...

— Piha, milyen ostoba vagy te némelykor. Vagy ez talán még a tegnapi állapot kifolyása?... No, a viszontlátásra! Köszönd meg nevemben Pavlovna Praszkovjának az éjjeli szállást. Bezárkózott a szobájába s reggeli üdvözlésemre nem felelt. Pedig "bon jour"-t kívántam neki. Hét órákor már fölkel, a folyosó felől vitette be magának a szamovárt. De nem volt szerencém láthatni...

Kilenc órákor megjelent Razumihin a hölgyeknél. Azok már hét órákor fölkeltek s a legnagyobb nyugtalansággal vártak rá.

Mint a zivataros éjszaka, olyan sötét arccal lépett be hozzájuk Razumihin. Esetlenül üdvözölte őket s ezen — természetesen — végtelenül bosszankodott. De hát gazda nélkül csinálta a számitást.

Alexandrova Pulhéria eléje szaladt, megragadta mind a két kezét s majd megcsókolta örmébe.

Remegve nézett Romanovna Avdotyára. De ezen a szép, büszke arcon is oly tiszta öröm, olyan igaz barátság, jóindulat, olyan váratlan megtisztelő vonás ragyogott a várt gunyos pillantások s rosszul rejtett megvetés helyett, hogy Razumihin szivesebben vette volna a szidást, mert a boldogság nagyon sok volt neki s egészen megzavarta. Szerencsére kész beszédgyűgy volt már és ő hozzá fogott, hogy ezt a jó alkalmat fölhasználja.

Mikor meghallották, hogy nincs semmi baj s hogy Rogya még nem ébredt föl, kijelentette Alexandrovna Pulhéria: menniey örül ennek, mert igen sok megbeszélni valója van Razumihinnal.

Még a teával is vártak rá s megkérték: tartson velük. Csöngtetek s megparancsolták annak a rongyos, piszkos fickónak, aki bejött, hogy teát hozzon nekik. Ami aztán hosszú várás után a legdisztele-nebb, legpiszkosabb föltalálásban meg is jelent.

Razumihin már megint azon a ponton volt, hogy a lakást ősárolja, hanem eszébe jutott Luzsin s hirtelen, zavarodottan elhallgatott. Alexandrovna Pulhéria egészen elfoglalta kérdéseivel.

Körülbelül három negyed óráig felegetett az anya kérdéseire és sikerült neki mindama fontos és kevésbé érdekes dolgokat elbeszélni, ami Rogya életében az utolsó időben előfordult. A végszót természetesen a betegség alapos leírása képezte.

Persze, volt olyan dolog is, amit jónak látott elhallgatni. Ezek között a rendőrségi irodában lejátszott jelenetet s következményeit sem mondta el nekik.

A nők nagy figyelemmel hallgatták s midőn végre azt hitte Razumihin: no, most már mindent elbeszéltek nekik, azok még csak akkor kezdtek igazán kérdegetni, mert úgy érezték, hogy még csak most kezdett el beszélgetni.

— Mondja csak, kérem, mit gondolt... ah, bocsánat, hiszen én még a nevé sem tudom önnek, — mondta Alexandrovna Pulhéria.

— Prokofjics Dmitrij.

— Tehát Prokofjics Dmitrij, szeretném tudni, hogy... minő nézeti vannak neki? Azt hiszem, ért őn engemet, nem is tudom: miként magyarázzag meg jobban? Azt akartam tudni: mit szeret s mit nem állhat ki? Még mindig ingerült? Vannak-e vágyai, vannak-e reményei? Hogy ha szabad így kifejeznem magam. Mi gyakorol rá befolyást? Egy szóval azt szeretném tudni...

(Folytatjuk.)

EGYLETI KALAUZ.

AZ AM. MAGY. SZOC. MUNK. SZÖV. OSZTÁLYAI.

I. osztály. New York. Helyisége: 528 E. 6th Street...

II. osztály. New York. Helyisége: 404 E. 64th St...

III. osztály. Brooklyn. Helyisége: 5 Boerum St...

IV. osztály. Passaic. Helyisége: 52-54 2nd St...

V. osztály. Elizabethport. N. J. Helyisége: 463 E...

VI. osztály. Newark. N. J. Helyisége: 20 West St...

VII. osztály. Schenectady. Helyisége: 411 Pleasant...

VIII. osztály. Pittsburg. Helyisége: 667 Linden...

IX. osztály. McKeesport. Helyisége: 149 2nd Ave...

X. osztály. San Francisco. Helyisége: 49 Duboce...

XI. osztály. Cleveland. Helyisége: 1049 W 25th St...

XII. osztály. Milwaukee. Helyisége: Lipps Build...

XIII. osztály. Philadelphia. Helyisége: 800 Parrish...

XIV. osztály. Buffalo. Helyisége: 1095 Niagara St...

XV. osztály. St. Louis. Helyisége: 1717 So. Broad...

XVI. osztály. Baltimore. Md. Helyisége: 1011 W...

XVII. osztály. St. Louis. Helyisége: 2412 N. 14th...

XVIII. osztály. Springfield. Helyisége: 2019 N...

XIX. osztály. Chicago. Helyisége: 608 Fulton St...

XX. osztály. Cincinnati. Helyisége: 1808 Elm St...

XXI. osztály. Akron. O. Títkár Huszer F. 437...

XXII. osztály. Chicago (Burnside). Helyisége: 92...

XXIII. osztály. St. Louis. (Nők szervezete) Helyisége...

XXIV. osztály. Rankin. Helyisége: a Pap Kálmán...

XXV. osztály. East St. Louis. Helyisége: 2235...

XXVI. osztály. Kansas Ave. (John Tizel terme) Helyisége...

XXVII. osztály. Peoria. Helyisége: 2907 Adams...

XXVIII. osztály. Granite City. Helyisége: 389 Balti...

XXIX. osztály. Newark. O. Helyisége: 339 Washing...

XXX. osztály. East St. Louis. Helyisége: 2235...

XXXI. osztály. Allegheny. Helyisége: 805 East St...

XXXII. osztály. Bridgeport. Helyisége: 257 How...

XXXIII. osztály. Cleveland. Helyisége: 2668 E...

XXXIV. osztály. Detroit. Helyisége: 160 Harbough...

XXXV. osztály. Duquesne. Helyisége: 106 Mill St...

XXXVI. osztály. Panama. Helyisége: 753 Ruhl Ave...

XXXVII. osztály. Los Angeles. Helyisége: 324 Weit...

XXXVIII. osztály. Lebanon. Helyisége: 324 Weit...

XXXIX. osztály. Manhattan. Helyisége: 4720 Aldon...

XL. osztály. Indianapolis. Helyisége: 29 So. 13th...

XLI. osztály. So. Lorain. Helyisége: 446 12th Ave...

XLII. osztály. Steelton. Helyisége: 216 Penh Street...

XLIII. osztály. Berwick. Pa. Helyisége: 1107 2nd Ave...

Szövetségünk, valamint a Munkás Betegseg-egyletünk...

A Magyarajku Bádógosok és Szerelők Szakegylete...

Az Amerikai Magyar Vas-és Fémmunkások Szakegylete...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

viszám d. e. 9-12-ig 1567 2nd Ave. "Ujvilág" kávéház...

A New Yorki Magyar Munkások Szervezete, 1567 Second Ave...

New Yorki Magyarajku Fesztök és Rokonszakmunkások Szakegylete...

A Clevelandi Általános Munkás Dalárda. Helyisége 1949 W. 25th St...

A SPRINGFIELD, ILL. ÉS KÖRNYÉKI MUNKÁS BETEGSEG-EGYLET.

Alapított 1904 április 4-én. Gyüleseit tartja minden hétfő vasárnapján d. u. 2 órakor...

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közölték nem vállal felelősséget a szerkesztőség és a kiadóhivatal.)

AZ AMERIKAI MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁS SZÖVETSÉG I. OSZTÁLYA.

1909 szeptember 4-en, a Manhattan Lyceum-ban, 66-68 E. 4th St.

szini előadással egybekötött LASSALLE ÜNNEPELT RENDEZ.

Színre kerül Heneg Ferencnek a budapesti Vígyszínházban nagy sikert aratott színműve a

KIVÁNDORLÓ.

Belépő-jegy ára 25c. Kezdeté este 8 órakor.

AZ AMERIKAI MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁS SZÖVETSÉG XX. OSZTÁLYA (Cincinnati)

augusztus 29-én a Manhattan Parkba (Sedamsville) a Sectio javára táncsal egybekötött nagy

PIC-NIC-ET

rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a Rendezőség.

Belépő díj 10 cent. Kezdeté este 8 órakor.

Utirány: Transfer veendő bármely carról a Fountain Squar-re, Sedamsville Lineig.

EPELLEY LAJOS

219 St. Louis Ave. St. Louis, Mo.

Amerikában a legmegbízhatóbb óra- és ékszerárktár. Szállít minden irányban jutányos áron.

Utirány: Transfer veendő bármely carról a Fountain Squar-re, Sedamsville Lineig.

UNGAR ADOLF

467 West Madison St. CHICAGO, ILL.

Mindennemű Uj- és használt butorok, kályhák, szőnyegek legolcsóbban nálam kaphatók.

Ha valaki beteg

nincs veszélyesebb dolog ránézve, mint ha rosszul csinált gyógyszereket használ és azokat hivatlatlan házalóktól, drágán szerzi be; evvel egészségét helyre nem állítja, hanem teljesen tönkretesz.

A CHICAGOI VÖRÖSKERESZT

gyógyszertárban minden betegség ellen a legkiválóbb mód szerint összeállított, valamint importált gyógyszereket olcsón árakban kaphatók.

Gyomorsó, mely legelső idők óta kitűnőnek bizonyult. Ára dobozont 75c. — Fejfájás ellen legjobb hatású szögöl, mely a legnagyobb ideges fejfájást is megszünteti. Ára 35c. — Balaton gyöngyvirág arkenes, mely az arcról minden foltot, szepőt eltávolít és fehérré teszi; éjjelre használható. Tégléje 50c.; nappali használatra szappannal 75c. — Gyógyintén biztos és gyors hatásra kipróbált szereket ajánlhatjuk férfi- és női bajok ellen.

J. P. KISS Vöröskereszt gyógyszerháza. 9326 Cottage Grove Ave. Burnside, Chicago, Ill.

Dr. CHAS R. REIDER sebész és szülészorvos. Rendel: Délelőtt 8-tól 10-ig; d. u. 2-től 4-ig; este 7-től 8-ig. Vasárnap d. e. 9-től 11-ig; este 7-től 8-ig. Éjjel is igénybe vehető. 2710 N. Broadway, St. Louis, Mo.

Egy jószabású ruháért keresse fel KRÖNMAN, férfi szabót. 4147 Lorain Ave. Cleveland. Telephone, 1044 Humboldt.

Hartman Vilmos

EGYEDÜLI MAGYAR TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ. 601 N. Wood St. Chicago, Ill.

Pontosan eszközöl éjjel vagy nappal megbízatásokat a város bármely részében. Telefon megbízatások magyar nyelven. Kocsik lakodalmakra, temetkezésekhez és ünnepélyes alkalmakhoz.

The OLIVER Typewriter. Az Oliver írógép hasznát hajt kezdettől fogva. Használata oly könnyű, hogy a gyakorlatlanok is hamarosan gyakorlatot szereznek.

Az Oliver írógép bárhol is használható s mindenütt hasznát hajt. Az üzleti világ csak ezt a gépet akarja. Nagyobb a kereslet, mint a kínálat.

"Oliver írógép minden háznál" ez a jelszavunk. Az üzleti világban gépünk már nélkülözhetetlen lett, most a magánházaikra kerül a sor.

Az Oliver gép egyszerűsége lehetővé teszi, hogy otthon is használják. Minden lehetőséget kihasználva készíthetünk gépeket. Ki akarná kizárni a jó alkalmat? Bővebb főlvilágosításért és árjegyzékért írjon erre a címre: The Oliver Typewriter Company 310 Broadway, New York City, N. Y.

JOSEPH BRESKO

saloonja a peoriai magyarság kedvelt találkozóhelye. Importált italok és modern bál terem. 3102 S. Adams St. PEORIA, ILL.

FARMOK ATLANTIC GARDEN-BAN.

(New Jersey állam.) A számos szerencsés otthon, mely a környéken van, az legjobb reklámjai és talaj termékenységének. Csak tíz mérföld Atlantic Citytől. Egy szorgalmas ember jó egzisztenciát biztosíthat magának apró baromfiak tenyésztése s gyümölcsösök s kert veteményes termesztése által. Az éghajlat merskelt, a víz tiszta, a levegő egészséges. 5 akker föld \$150-tól, a további részletek \$300. Hívt. részlet \$65. Kérjen főlvilágosítást: Gilbert & O'Callaghan, Real Estate 719 Tribune Bldg., New York City.

KIVÉTELESEN OLCSÓ HAJÓ JEGYEK

Indulás New Yorkból augusztus 24-én; szeptember 7-én és 21-én.

\$10-tal takaríthat meg, ha ezt az alkalmat felhasználja. Utazás: Rotterdamnak, Bremen, Hamburg, Odenberg, Bécs valamint Budapest és a többi magyarországi helyekre.

\$34.50 Rotterdamtól New Yorkig. A jegyek Érvényesek augusztus 1-ig.

Az összes vonalakra adunk el hajójegyeket ugymint személyszállító gyors hajókra is, ha a hajón dolgozni akar.

Pénzt postán vagy táviratilag a világ minden részébe, legolcsóbb és leggyorsabban küldünk Zinner, Bock & Co.

71 E. Washington St. CHICAGO, ILL. Dearborn Street sarkán, I. em.

Fizessen előre egy keveset s törlesszen hetenkint még kevesebbet és szerezhet egy fonográfot, melynek régi jó nótáit egykor édesanyjától hallotta

A magyar és német daloknak teljes sorozata. EDISON és VICTÓRIA recordok. L. L. GOODMAN, 327 Girard Avenue Philadelphia, Pa.

Egy 100 dolláros írógép 17 center naponta!

Olvassa át ezt a főlírást még egyszer és akkor lesz képes nagy jelentőséggel fölfogni. Egy Oliver írógép, a legjobban és legbiztosabban író \$100-os, a leginább szerkezeti gép a piacon — az őné lehet naponta 17 centért.

Az írógép, melynek győzelme az üzleti világban történelmi — az őné lehet naponta 17 centért.

Az írógép, amely el van látva egyszemélyes szabályozó szerkezettel, lokomotív alappal, automatikus elválasztóval, igazgatható papír utjakkal, tükörs elválasztóval, dományosan összeállított betűrendelő, egy lílykpen fölszerelt gép az őné lehet NAPONTA 17 CENTERT!

Mi kijelentettük ezt az új eladási rendszert mostanában, hogy megismerjük a népek hangulatát. Egyszerűen egy kis középszen fizetés és 17 cent naponta. Ez a tervünk dióhéjban.

Az eredmény oly lánvaszerű volt, hogy magunk is meg voltunk lepve. Gépünk a vásárló minden osztályú és minden foglalkozású ember.

Az a körülmény, hogy ismert nevű pénzkapcsolók, akiknek figyelmét megragadta a mi ajánlatunk, kérdézőkördnek, bizonyítják gépünk közkedveltségét s igazolja, hogy a gépirás korszaka közeledik.

NEGYED MILLIÓ EMBERNEK HAJT HASZNOT A The OLIVER Typewriter

Az Oliver írógép hasznát hajt kezdettől fogva. Használata oly könnyű, hogy a gyakorlatlanok is hamarosan gyakorlatot szereznek.

Az Oliver írógép bárhol is használható s mindenütt hasznát hajt. Az üzleti világ csak ezt a gépet akarja. Nagyobb a kereslet, mint a kínálat.

"Oliver írógép minden háznál" ez a jelszavunk. Az üzleti világban gépünk már nélkülözhetetlen lett, most a magánházaikra kerül a sor.

Az Oliver gép egyszerűsége lehetővé teszi, hogy otthon is használják. Minden lehetőséget kihasználva készíthetünk gépeket. Ki akarná kizárni a jó alkalmat? Bővebb főlvilágosításért és árjegyzékért írjon erre a címre: The Oliver Typewriter Company 310 Broadway, New York City, N. Y.

INDENKINEK. szüksége van Szent István labdacokra. (A legjobb használt és vértisztító.) Ne szenvedjen székrekedést, belső fájdalmakat, emésztést zavart, gyomorégést, fejfájást, szédülést, mikor a Szent István labdacskok mindezeket távol tartják és fájdalommentlül hatást gyakorolnak.

International Restaurant BOR ÉS SÖRCSARNOK. 165 E. 4th St. NEW YORK. LIBERTY HALL. 49 Mercer St. Newark, N. J.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos. 383 E. 8th Street New York. Telephone 1027 Orchard.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS Dr. Löwinger Ernő. 627 GRAND AVE., a Lincoln Street sarkán. Rendelő órák naponta reggel 9-től 11-ig, délután 5-től este 8-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Divatos Cipők. "UNION SHOE CO."-nál. Ave B. cor. 4th st. NEW YORK. Tartós és puha bőrből készült szép Divatos Cipők.

A. GROSSMANN MOSÓ-INTÉZETE. A ruhát elhoztja s készen hához szállítja. Telefon Canal 575. A chicagói Munkás Betegseg-egylet és Önképző Szervezet hivatalos orvosa.

Dr. TÖRÖK MIKSA hazai magyar orvos. A Bennet-féle orvosi akadémia volt tanára... A South sidei kórház sebész és női betegségek főorvosa.

Ugyes magyar szülésznő. Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinián főbába volt, sok évi gyakorlati utat tanácsot és segélyt nyújt mindenkinek, 1709 Washington Boulevard, Pauline St sarkán, Chicago, Ill. Telefon West 1394.

BELDEGREEN MAGYAR FÉNYKÉPÉSZ. 32 Ave. C. NEW YORK. Nyitva vasár- és ünnepnapon is. Telefon 4537 Newark, N. J.

TULY BUDAPESTI FÉNYKÉPÉSZ. 4 West St. NEWARK, N. J. Leginább kivitelű fényképek tisztán kidolgozva jótállás mellett. Ugyiszintén főlvelekek házon kívül is eszközöltetnek. Nátva vasár- és ünnepnapokon is.

Bévdandorlók Rostássy Rezső, 513 E. 6th St., New York. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok főlvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM és KÁVÉHÁZAM a magyarelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye.

BALATON kávéház. JÁROKA ELEK, tulajdonos. (Ezelőtt Gáspár.) 529 E. 5th Street NEW YORK. Kitünő italok és izletes magyar ételek minden időben. Billiárd, pool. Tel. Monroe 2947.

Papának, Kovács Co. HITES KÖZJEGYZŐK S EGYEDÜLI MAGYAR BANKÁROK. Chicagoban, (Ill.) 179 CORNELL STREET. A Milwaukee Ave. sarkán. Az összes tengerhajózási társulatok magyar ügynökei. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank képviselői. Minden ó-hazai ügyet szakértően elintézzünk, írásban vagy személyesen.

Little Hungary KÁVÉHAZ, ÉTTEREM és MINTABOROZÓ. Chicago kellő közepén, Clark és Monroe St. délnyugati sarkán. Trorth Dearborn Bldg. Minden este cigányzene 5-től 1 óráig. A magyarság otthona. Chicago látványosságja. Valódi magyar konyha, pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak. Bel- és külföldi lapok. Külön termek bizottságok részére. Vidkieknek szives utbaigazítás. D. L. FRANK, tulajdonos.

M. Massing SZABÓ ÜZLETÉT. 77 Albany St. NEW BRUNSWICK, N. J. ZACHAR OTTO NAGYBANI BOR-, SÖR- ÉS PALINKA KERESKEDESE. 1434 Germantown Ave. Philadelphia, Pa.

SOL. RUBIN, tulajdonos. 966 Milwaukee Ave. Chicago, Ill. L. D. Phone 2173 L. Dr. Harry Buechler MAGYAR FOGORVOS. Mérsékelt árak. Foghuzás fájdalom nélkül. 492 High Street. Springfield Ave. közelében Newark, N. J.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzzállító és váltó-intézet. Főüzlet 127 Second St., Passaic, N. J. Pénzt a legolcsóbban és leghatékonyabban küld az O-hazába. Pénz be- és kifizetését bármely hazai bankba kamattal véget elhelyeztet és a betéti könyvet rövid időn belül kibocsátom. Nemkülönb az O-hazában, árvassal, néli, takarékpénztárnál, vagy magánosonál elhelyezett összegemet, vissza- és kifizetését azonnal elintézem. HAJÓJEGYEKET Európába és Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen kísérem el a hajókra. CSOMAGOKAT az O-hazából kibocsátok vagy oda szállítatok. OKIRATOK szakszerűen, a törvényeknek megfelelőleg állítom ki és konzultatívul hitelesítem. Jogi, hagyatéki, katonai, teleknyomny, nemkülönb az O-hazában, a bármely más ügyváltó dolgokban eljár. Minden ügyben, egy mint eddig, szentül is a legnagyobb pontossággal ígértem. UTRÁIGAZTASSÁVAL, tanácsokkal és főlvilágosítással IMGYEN készítek és szivesen szolgállok. Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sztó-utca 6. sz. Fiók-irodák: So. Bethlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J., Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.